

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS
RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO, MAISTO ŪKIO IR KAIMO PLĖTROS ĮSTATYMO NR. IX-987 8
STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIVP-478“ PROJEKTO
(TAP NR. 21-1502(4); TAIS NR. 21-26647(7))**

2022-02-23 Nr. NV-450

Vilnius

1. Projekto rengėja – Žemės ūkio ministerija.

2. Projekto tikslas – **pateikti Seimui Vyriausybės išvadą – pritarti** Seimo nario M. Majausko ir kitų Seimo narių pateikto Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymo Nr. IX-987 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIVP-478 (toliau – Įstatymo projektas) **tikslui, tačiau pasiūlyti Seimui Įstatymo projektą tobulinti**. Įstatymo projektu siūloma nustatyti, kad tiesioginių išmoku pagrindinės išmokos suma, tenkanti vienam asmeniui ar susijusiems asmenims, kaip jie apibrėžti Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, negali viršyti 150 000 eurų per metus, taip pat nustatyti, kad ši suma negalėtų būti didinama per vienus kalendorinius metus, einančius prieš paraiškų teikimo metus, už žemės ūkio veiklą faktiškai darbuotojams išmokėtu darbo užmokesčiu, įskaitant su darbo užmokesčiu susijusių mokesčių sumą.

3. Dabartinė situacija:

- šiuo metu maksimali tiesioginių išmoku suma asmeniui ar su juo susijusiems asmenims, kaip jie apibrėžti Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, nėra ribojama;
- Įstatymo projekto aiškinamajame rašte pažymima, kad vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 nuostatomis, ES narės konkrečiais kalendoriniais metais gali nuspręsti taikyti ūkininkams bent 5 proc. dydžio mažinimą tik pagrindinės išmokos sumai, viršijančiai 150 000 eurų bei gali pasirinkti, ar iš priskaičiuotos paramos sumos turi būti išskaičiuoti ūkininko ankstesniais kalendoriniais metais už žemės ūkio veiklą išmokėti ir deklaruoti atlyginimai, įskaitant su darbo užmokesčiu susijusius mokesčius ir socialinio draudimo įmokas;
- taip pat konstatuojama, kad Įstatymo pakeitimu išplečiant ribojimą ir susijusiems asmenims bei pasirinkus galimybę neleisti priskaičiuotos 150 000 eurų sumos didinti darbuotojams išmokėtu darbo užmokesčiu, įskaitant su darbo užmokesčiu susijusių mokesčių sumą, preliminariais skaičiavimais būtų sudaryta galimybė smulkiems ir vidutiniams ūkiams kasmet skirti papildomai iki 15 mln. eurų nuo tiesioginių išmoku pagrindinei daliai skiriamos sumos. Tikimasi, kad tokių saugiklių įvedimas sukurs palankesnes sąlygas paramos žemės ūkiui paskirstymui, sukurs geresnę konkurencinę aplinką žemės ūkio sektoriuje.

4. Projekto esmė – siūloma pritarti Įstatymo projekto tikslui, tačiau pasiūlyti Seimui Įstatymo projektą tobulinti, atsižvelgiant į šias pastabas:

- 1) Įstatymo projekte siūloma papildyti Žemės ūkio, maisto ūkio ir kaimo plėtros įstatymą nustatant, kad „Tiesioginių išmoku dalies, apimančios pagrindinę tiesioginę išmoką, suma, tenkanti vienam asmeniui ar susijusiems asmenims, kaip jie apibrėžti Gyventojų pajamų mokesčio įstatyme, negali viršyti 150 000 eurų per metus.<...>“. Toks siūlomas teisinis reguliavimas, kai tiesioginių išmoku sumažinimo mechanizmas taikomas ne vienam asmeniui, bet ir susijusiems asmenims, neatitinka Europos Sąjungos teisės aktų nuostatų, kadangi, vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1307/2013, Reglamento (ES) Nr. 640/2014 bei Reglamento (ES) Nr. 1306/2013 nuostatomis, tiesioginių išmoku sumažinimo mechanizmas

negali būti taikomas susijusiems asmenims, o tik atskiriems žemės ūkio veiklos subjektams, pateikusiems paraišką tiesioginėms išmokoms gauti. Vadovaujantis Reglamento (ES) Nr. 1307/2013 nuostatomis, išmokų sumažinimas yra taikomas tais atvejais, kai nustatoma, kad žemės ūkio veiklos subjektai dirbtinai sukūrė sąlygas (t. y. suskaldė vieną žemės ūkio valdą į keletą žemės ūkio valdų), kad jo išvengtų;

- 2) sudarant galimybę žemės ūkio veiklos subjektams planuoti savo pajamas, tiesioginių išmokų sumažinimo mechanizmo taikymas turi būti atidėtas iki 2023 m. sausio 1 d. Pažymėtina, kad pagal 2021 m. gruodžio 2 d. patvirtinto Reglamento (ES) 2021/2115 nuostatas, valstybės narės gali apriboti bazinės pajamų paramos tvarumui didinti, skirtinos ūkininkui konkrečiais kalendoriniais metais, dydį ir, priėmusios tokį sprendimą, 100 proc. sumažinti sumą, viršijančią 100 000 eurų. Be to, bazinės pajamų paramos tvarumui didinti dydį, skirtingą ūkininkui konkrečiais kalendoriniais metais ir viršijantį 60 000 eurų, valstybės narės gali sumažinti iki 85 proc. Minėtos reglamento nuostatos bus taikomos nuo 2023 m. sausio 1 d. ir siūlomas teisinis reguliavimas turi būti su jomis derinamas, nustatant, kad tiesioginių išmokų dalies, apimančios bazinę pajamų paramos tvarumui didinti išmoką, suma, tenkanti vienam žemės ūkio veiklos subjektui, **negali viršyti 100 000 eurų per metus, tačiau ši suma yra didinama** per vienus kalendorinius metus, einančius prieš paraiškų teikimo metus, už žemės ūkio veiklą faktiškai darbuotojams **išmokėtu darbo užmokesčiu, įskaitant su juo susijusių mokesčių sumą.**

5. Derinimas:

- pirminis Projektas aptartas 2021-11-16 tarpinstituciniame pasitarime, po kurio ŽŪM atliko pakartotinį derinimą su suinteresuotomis institucijomis;
- pateiktas Projektas suderintas be pastabų su Finansų ministerija, Konkurencijos taryba, žemės ūkio sektoriaus asocijuotos struktūros pastabų ar pasiūlymų nepateikė;
- atsižvelgta (suderinta darbo tvarka) į Teisingumo ministerijos pastabas;
- atsižvelgdama į 2022-02-22 tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, ŽŪM pakartotinai teikia Programos projektą, kuris patikslintas pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės pastabas (tikslinimai suderinti darbo tvarka).

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – tiesiogiai neįgyvendina.

Vėluojama pateikti Vyriausybės išvadą Seimui 34 savaites.

7. **Dalykinio vertinimo išvada:** atsižvelgiant į tarpinstituciniame pasitarime priimtus sprendimus, siūlome patikslintą Projektą svarstyti Vyriausybės posėdyje (B dalyje).

Ekonomikos politikos grupės patarėjas

Vaidas Talačka

Vaidas Talačka, tel. +37070663722, el. p. vaidas.talacka@lrv.lt